

Warszawa, 10 kwietnia 2008 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

RR-mdj-070-28/08

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 11.04.08.

nr 2180 podpis. Borusewicz

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z pismem Pana Marszałka z dnia 13 marca 2008 r., znak BPS/DSK/-043-236/08 przekazującym *Oświadczenie złożone przez Senatora Grzegorza Wojciechowskiego na 6 posiedzeniu Senatu w dniu 6 marca 2008 r.*, chciałbym poinformować, że stanowisko odnośnie poruszonych w *Oświadczeniu* kwestii zostało przez Ministerstwo przekazane w piśmie z dnia 29 lutego 2008 r., będącym odpowiedzią na pismo Pana Senatora z dnia 14 lutego 2008 r. Jednocześnie, poniżej przedstawiam zaktualizowane informacje w przedmiotowym zakresie.

Jeśli chodzi o działania zmierzające do poprawy sytuacji producentów żywca wieprzowego, podejmowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, chciałbym podkreślić, iż od chwili przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, polityka na rynku wieprzowiny jest prowadzona i realizowana w ramach instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Zasady organizacji tego rynku reguluje rozporządzenie Rady (EWG) nr 2759/75 z dnia 29 października 1975 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku wieprzowiny. Z uwagi na objęcie rynku wieprzowiny regulacjami wspólnotowymi, Polska, podobnie jak i inne kraje członkowskie UE, nie ma możliwości samodzielnego podejmowania działań interwencyjnych na rynku wieprzowiny.

Dostrzegając poważne problemy producentów żywca wieprzowego, Ministerstwo już od jesieni 2006 r., w sytuacji znacznego spadku cen wieprzowiny, wielokrotnie wnioskowało do Komisji Europejskiej o wprowadzenie dopłat do prywatnego składowania oraz refundacji wywozowych do półtuszy wieprzowych. KE oceniła wówczas, że stabilna sytuacja na wspólnotowym rynku wieprzowiny nie daje podstaw do wprowadzania wsparcia w postaci ww. instrumentów.

Jesienią 2007 r. pogorszeniu uległa sytuacja na całym wspólnotowym rynku wieprzowiny - wynika to ze wzrostu produkcji wieprzowiny w UE oraz rosnących kosztów produkcji, spowodowanych przede wszystkim wysokimi cenami zbóż i pasz. Biorąc to pod uwagę, Ministerstwo zintensyfikowało wysiłki zmierzające do podjęcia przez Komisję Europejską przewidzianych w prawie UE instrumentów interwencji na rynku wieprzowiny. Powtarzane m.in. przez Polskę postulaty odniosły skutek w postaci decyzji Komisji Europejskiej

o uruchomieniu z dniem 29 października 2007 r. wsparcia tego rynku w postaci dopłat do prywatnego składowania wieprzowiny. Dopłatami objęto przechowywanie półtuszy wieprzowych oraz ich elementów przez okres od trzech do pięciu miesięcy, według stawek określonych w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1267/2007 z dnia 26 października 2007 r. *w sprawie szczególnych warunków przyznawania pomocy w odniesieniu do prywatnego składowania wieprzowiny*. Wnioski o dopłaty można było składać do Agencji Rynku Rolnego do dnia 26 listopada 2007 r.

Ponadto, z dniem 30 listopada 2007 r., rozszerzony został asortyment produktów objętych refundacjami wywozowymi w sektorze wieprzowiny. Obok istniejących refundacji do mięsa przetworzonego, uruchomiono także refundacje do eksportu tusz, półtuszy i elementów. Tym samym starania Polski o uruchomienie również tego instrumentu zostały uwieńczone sukcesem.

W odpowiedzi na pogorszenie sytuacji producentów wieprzowiny, które nastąpiło w połowie stycznia 2008 r., Polska podjęła starania o zwiększenie stawek refundacji do eksportu mięsa wieprzowego. Minister zwracał się z pisemnymi wnioskami w tej sprawie do Komisarza ds. Rolnictwa Marianna Fischera Boela, ostatnio pismem z dnia 25 lutego 2008 r. Polska występowała również o rozważenie zastosowania innych instrumentów wsparcia rynku wieprzowiny, w tym skupu interwencyjnego. Minister przedstawił wniosek o zastosowanie wszelkich przewidzianych prawem wspólnotowym instrumentów wsparcia rynku wieprzowiny na posiedzeniu Rady Ministrów ds. Rolnictwa i Rybołówstwa Unii Europejskiej, które odbyło się w dniu 18 lutego 2008 r.

Komisja Europejska uznała jednak, iż w chwili obecnej nie ma podstaw do zwiększania stawek refundacji, zaproponowała natomiast możliwość wydłużenia, na wniosek zainteresowanej strony, zawartych już umów prywatnego składowania wieprzowiny o maksymalnie 3 miesiące. Dzięki temu, ponowne wprowadzanie na rynek mięsa wieprzowego przechowywanego w ramach mechanizmu będzie mogło być rozciągnięte w czasie.

Kontynuując działania na rzecz zintensyfikowania wsparcia wspólnotowego, Minister poruszył kwestię trudnej sytuacji na rynku wieprzowiny na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, które odbyło się w dniu 17 marca 2008 r. Na spotkaniu Polska podkreśliła, że trudna sytuacja na polskim rynku wieprzowiny obserwowana jest już od jesieni 2006 r. Nawet pomimo notowanego ostatnio wzrostu cen, są one nadal na poziomie poniżej kosztów produkcji. Ze względu na trwały charakter takiej sytuacji, następuje eskalacja negatywnych skutków dla producentów trzody chlewnej.

Polska wnioskuje o podjęcie działań zarówno doraźnych, jak i systemowych. W pierwszej kolejności, Polska zwróciła się o zwiększenie stawek refundacji eksportowych, głównie w odniesieniu do nieprzetworzonego mięsa wieprzowego. Wniosek Polski spotkał się z poparciem większości państw członkowskich.

Ponadto, w dniu 1 lutego 2008 r. Minister wystąpił do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, aby zgodnie z kompetencjami określonymi w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* UOKiK zbadał, czy zachowania rynkowe przedsiębiorców prowadzących skup żywca wieprzowego nie naruszają zasad konkurencji. W odpowiedzi Prezes UOKiK wskazał, że zawarcie porozumienia antykonkurencyjnego w rozumieniu art. 6 ustawy, tj. porozumienia, którego celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, „wymaga” określonej struktury rynku, tzn. dany rynek musi charakteryzować się nieznacznym rozdrobnieniem podmiotowym. Oceniał jednocześnie, że struktura rynku wieprzowiny w Polsce, w szczególności duża liczba działających na nim podmiotów

powoduje, że trudno dopatrzeć się na tym rynku zachowań o charakterze nadużyć zniekształcających lub ograniczających konkurencję. Poinformował także, iż w ostatnim półroczu do UOKiK nie wpłynęły sygnały przedsiębiorców, dotyczące zakłóceń konkurencji na rynku wieprzowiny.

Prezes UOKiK zwrócił ponadto uwagę, iż od porozumień ograniczających konkurencję, w których koniecznym warunkiem jest uzgodnienie określonego zachowania dokonane w jakiegokolwiek formie, należy odróżnić tzw. zachowania paralelne (np. podążanie za liderem), obserwowane w szczególności w przypadkach zewnętrznych zmian na określonym rynku właściwym, czy też zachowania (nie paralelne), których celem jest dostosowanie przedsiębiorców do zmieniających się warunków konkurencji. Zachowania takie, jeżeli nie są wynikiem zawarcia porozumienia, nie są zakazane w rozumieniu art. 6 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Prezes UOKiK zapewnił jednocześnie, że rynki rolne znajdują się pod stałym monitoringiem ze strony podległego mu urzędu i w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, organ antymonopolowy niezwłocznie podejmie działania leżące w jego kompetencji.

Obok działań doraźnych, przedstawionych powyżej, podejmowane są działania mające na celu zachęcanie do zawierania umów kontraktacyjnych w celu zapewnienia stabilności zbytu żywca wieprzowego oraz wzmocnienie pozycji producentów poprzez tworzenie grup producenckich.

Zachęcaniu przetwórców do zawierania umów kontraktacyjnych służą następujące mechanizmy:

- w rozporządzeniu MRiRW z dnia 17.10.2007 w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013* przewiduje się, że refundacji podlega zasadniczo nie więcej niż 40% kosztów kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta, będącego małym lub średnim przedsiębiorstwem. W przypadku jednak beneficjenta, który co najmniej 25% ogólnej ilości produktów rolnych nabywa na podstawie umów zawartych na co najmniej rok z grupami producentów rolnych, refundacji podlega do 50% kosztów kwalifikowalnych.
- w *Programie wspierania restrukturyzacji i modernizacji przemysłu mięsnego, chłodnictwa składowego i przetwórstwa jaj w Polsce* zatwierdzonym przez MRiRW, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26.04.2007 r. w sprawie *szczegółowego zakresu i kierunków działań ARIMR oraz sposobów ich realizacji*, wprowadzono zapis, że podmioty realizujące przedsięwzięcia w zakładach uboju zobowiązane są do wykorzystania w procesie produkcji surowca pochodzącego co najmniej w 70% w ramach wieloletnich umów kontraktacyjnych. Warunek ten nie obowiązuje zakładu uboju posiadającego własną bazę surowcową.

Ponadto, należy podkreślić, iż jednym z priorytetów w działaniach resortu rolnictwa jest zdobywanie nowych rynków zbytu dla polskiego mięsa wieprzowego. W ostatnim czasie podejmowane w tym celu wysiłki przyniosły wymierny efekt w postaci otwarcia w połowie grudnia 2007 r. rynku USA na eksport m.in. świeżego i zamrożonego mięsa wieprzowego.

Podejmowane są również działania na rzecz promocji wyrobów wysokiej jakości, w tym także mięsa, podczas wystąpień targowych i narodowych. W 2007 r. wyroby te były promowane m.in. na targach: *Grüne Woche* w Berlinie, *Salon Gourmets* w Madrycie, *TUTTO FOOD* w Mediolanie, *ANUGA* w Kolonii oraz podczas Polskiej Ekspozycji Narodowej w Azerbejdżanie.

Ponadto, w dniu 18 marca 2008 r. strona białoruska przekazała pismo informujące o wznowieniu importu z Polski mięsa czerwonego. Pismo to było odpowiedzią na wcześniejszy wniosek, w którym zwróciłem się o pilne zniesienie zakazu importu mięsa z Polski.

Jeśli chodzi o relacje cen detalicznych mięsa wieprzowego do cen skupu żywca, należy podkreślić, iż w ostatnich latach obserwujemy, zarówno w Europie jak i na świecie, spadek udziału rolnika w cenach detalicznych produktów finalnych. Jest to zazwyczaj spowodowane wzrostem stopnia przetworzenia i związanym z tym wzrostem wartości dodanej artykułów spożywczych oraz rosnącymi wydatkami na marketing. Wpływ na to może mieć także wzrost siły rynkowej uczestników rynku na poszczególnych poziomach łańcucha marketingowego.

Analiza zmian cen na poszczególnych poziomach łańcucha produkcji wskazuje, że ceny detaliczne ulegają znacznie mniejszym wahaniom niż ma to miejsce w przypadku cen skupu. Dowodzi tego choćby sytuacja, która wystąpiła na przełomie lat 2006 i 2007 – mimo bardzo niskich cen skupu, ceny detaliczne mięsa nie spadły znacząco. Z podobną sytuacją mamy do czynienia obecnie.

Należy jednak zauważyć, że w 2004 r., zaraz po wejściu do Unii Europejskiej, wzrost cen skupu był znacząco wyższy niż wzrost cen producentów żywności i cen płaconych przez konsumentów. W I półroczu 2004 r. podwyżki cen skupu żywca wieprzowego wyniosły około 40%, podczas gdy wzrost cen przetwórców i cen detalicznych wyniósł około 15%.

Jeśli chodzi o sytuację na rynku zbóż i pasz, należy zauważyć, że w sezonie 2007/08 sytuacja na światowym rynku zbóż paszowych kształtuje się pod wpływem rosnącego popytu. W wyniku tego po raz kolejny dojdzie od ograniczenia zapasów końcowych, które od 2004 r. zmniejszyły się z 177,9 mln ton do 130,9 mln ton w 2007 r. Według szacunków amerykańskiego Departamentu Rolnictwa (USDA) zużycie zbóż paszowych w sezonie 2007/2008 zwiększy się o 4,5% do 1059 mln ton. Zwiększone zapotrzebowanie na zboże powoduje utrzymywanie się cen zbóż na bardzo wysokim poziomie, co z kolei nie pozostaje bez znaczenia dla producentów pasz. Należy podkreślić, iż obserwowane wzrosty cen zarówno zbóż, jak i pasz wynikają przede wszystkim z sytuacji podaży-popytowej na rynku.

Przedstawiając powyższe, chciałbym zaznaczyć, że mając na uwadze trudną sytuację na rynku zbóż oraz rosnące ceny pasz, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wnioskował do Komisji Europejskiej o podjęcie dodatkowych działań pozwalających na zwiększenie podaży na rynku Wspólnoty zbóż z importu. W efekcie podjętych działań, również ze strony innych krajów członkowskich, zostało wydane rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2008 z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie czasowego zawieszenia cła przywozowego na niektóre zboża w odniesieniu do roku gospodarczego 2007/2008. Rozporządzenie przewiduje zawieszenie ceł na takie zboża jak: pszenica zwyczajna, pszenica durum, żyto, jęczmień, kukurydza oraz sorgo. Takie rozwiązanie powinno wpływać stabilizująco na ceny pasz, przyczyniając się do poprawy sytuacji całego sektora żywnościowego, a w szczególności producentów żywca wieprzowego. Polska opowiedziała się również za zniesieniem na 2008 rok obowiązku odłogowania w Unii Europejskiej części gruntów, co umożliwi wykorzystanie tych gruntów do zwiększenia podaży surowców przeznaczanych na cele żywnościowe, w tym również zbóż.

Odnosząc się do zagadnienia przywozu mięsa wieprzowego z innych krajów członkowskich UE, należy podkreślić, że Rzeczpospolita Polska jako państwo członkowskie Unii Europejskiej jest zobowiązana do przestrzegania przepisów Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Dz. Urz. UE L Nr 90 z 30.04.2004 r., str. 864), w tym przepisów regulujących zasadę swobody przepływu towarów w ramach rynku wewnętrznego. W związku z powyższym, niemożliwe jest wprowadzenie ograniczeń lub zakazu

przemieszczania na terytorium Polski produktów pochodzenia zwierzęcego z państw członkowskich Unii Europejskiej z przyczyn innych niż zagrożenie rozprzestrzenianiem się chorób zakaźnych zwierząt lub zagrożenie zdrowia publicznego.

Jeśli chodzi o ceny wieprzowiny w poszczególnych krajach członkowskich UE, należy stwierdzić, że z porównania cen tusz wieprzowych, przekazywanych cotygodniowo przez państwa członkowskie wynika, iż cena w Danii od kilku miesięcy jest najniższa w UE.

Średnia cena tusz wieprzowych w wadze poubojowej schłodzonej, w klasie E, w marcu 2008 r. wynosiła w Danii 120,17 EUR/100 kg, podczas gdy w Polsce kształtowała się na poziomie 139,81 EUR/100 kg. Niższe niż w Polsce były także ceny referencyjne w Irlandii (132,64 EUR/100 kg), w Holandii (133,55 EUR/100 kg), w Belgii (136,52 EUR/100 kg) oraz we Francji (137,90 EUR/100 kg).

Przedstawiając powyższe należy jednocześnie stwierdzić, że od wejścia Polski do UE na poziom handlu zagranicznego znaczny wpływ wywiera sytuacja na wspólnotowym rynku wieprzowiny. Wzrost produkcji w krajach będących największymi producentami wieprzowiny w 2007 r. spowodował obniżenie cen, a tym samym wzrost konkurencyjności producentów w tych krajach w stosunku do polskich producentów, co sprzyjało wzrostowi przywozu wieprzowiny do Polski.

Według podawanych przez IERiGŻ, wstępnych danych handlowych za okres I-XII 2007 r.¹, import w ekwiwalencie mięsa wyniósł około 246 tys. ton, zaś eksport – 331,5 tys. ton. Saldo handlu osiągnęło poziom 85,3 tys. ton.

W 2006 r. natomiast import żywca, mięsa, podrobów i przetworów wieprzowych, w ekwiwalencie mięsa, wyniósł około 178 tys. ton. Eksport w tym samym czasie ukształtował się na poziomie 330 tys. ton. Dodatkowo saldo osiągnęło więc poziom 151 tys. ton.

Jeśli chodzi o eksport do Rosji, uprzejmie informuję, że organy Inspekcji Weterynaryjnej odnotowały pierwsze wysyłki wieprzowiny na rynek rosyjski po dniu 18 stycznia 2008 r. Według informacji przekazanych przez Głównego Lekarza Weterynarii od tego czasu, do dnia 31 marca 2008 r. do Federacji Rosyjskiej wywiezione zostało około 3,1 tys. ton mięsa wieprzowego.

W kwestii udziału Rosji w polskim eksporcie mięsa wieprzowego, chciałbym zaznaczyć, iż wraz ze wstąpieniem Polski do UE zmalało znaczenie eksportu wieprzowiny do krajów WNP, zwłaszcza do dwóch dużych odbiorców: Rosji i Ukrainy. Zmieniły się zasady stosowania dopłat do eksportu, a zniesienie granic w obrocie z krajami UE zmieniło kierunek handlu. W ciągu ostatniego roku przed akcesją do Rosji trafiało prawie 30% eksportowanego z Polski mięsa wieprzowego, natomiast w 2005 r. do momentu wprowadzenia zakazu już tylko około 9%. Większe znaczenie rynek rosyjski miał jednak dla sprzedaży podrobów, tłuszczów oraz tanich asortymentów mięsa.

Przedstawiając powyższe chciałbym podkreślić, iż w ramach intensyfikacji działań promocyjnych na rynkach wschodnich, w tym rynku rosyjskim, Ministerstwo uczestniczyło w ostatnim czasie w kluczowych wystawach, takich jak: Polska Ekspozycja Narodowa w Baku w Azerbejdżanie (w dn. 7-8.11.2007 r.), Polska Wystawa Narodowa w Tbilisi Gruzji (w dn. 5-8.12.2007 r.), Międzynarodowa Wystawa PRODEXPO 2008 w Moskwie (w dn. 11-15.02.2008 r.), XIV Międzynarodowe Targi PRODEXPO 2008 w Kijowie (w dn. 26-29.02.2008 r.). W ramach tych targów i ekspozycji organizowane są imprezy i spotkania promujące polską żywność, na które zapraszani są przedstawiciele przemysłu, administracji, handlu czy mediów celem przekazania informacji nt. polskich produktów rolno-spożywczych oraz nawiązania przez polskich przedsiębiorców nowych kontaktów międzynarodowych.

¹ Dane tymczasowe, są weryfikowane na bieżąco na podstawie informacji z deklaracji celnych;

Jeśli chodzi o refundacje do eksportu w sektorze wieprzowiny, chciałbym przypomnieć, że nieprzetworzone mięso zostało objęte refundacjami z dniem 30 listopada 2007 r., na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 1410/2007 z dnia 29 listopada 2007 r. *ustalającego refundacje wywozowe dla wieprzowiny*. Obecnie stawki refundacji w sektorze wieprzowiny ustala rozporządzenie Komisji (WE) nr 153/2008 z dnia 21 lutego 2008 r. – stawki pozostały jednak na niezmiennym poziomie w stosunku do ustanowionych w końcu listopada 2007 r.

Dopłaty przysługują do tusz i półtuszy oraz szynki, łopatek, przodków oraz schabów. Stawka dopłat do tej grupy produktów wynosi 31,10 €/100 kg. Dodatkowo dopłatami do eksportu w wysokości 19,40 €/100 kg objęto także boczek. Na niezmiennym poziomie pozostały stawki dopłat do wieprzowiny przetworzonej i wynoszą one w przypadku:

- szynki suszonych lub wędzonych: 54,20 €/100 kg,
- kielbas, w zależności od rodzaju: 15,20 €/100 kg oraz 19,50 €/100 kg,
- zakonserwowanych szynki i łopatek, w zależności od wielkości opakowania: 17,10 €/100 kg, 22,80 €/100 kg lub też 29,00 €/100 kg.

Refundacje eksportowe przysługują do wyrobów spełniających specjalne warunki jakościowe oraz wymogi w zakresie jakości zdrowotnej i wyprodukowanych w zakładach zatwierdzonych do handlu na rynku UE.

Od dnia uruchomienia refundacji do wywozu nieprzetworzonego mięsa wieprzowego, tj. 30.11.2007 r. do 31.03.2008 r. o pozwolenia na wywóz z refundacją do tych produktów wystąpiło 22 przedsiębiorców, którzy łącznie uzyskali 457 pozwoleń na wywóz z refundacją 18,4 tys. ton mięsa. Subsydiowany eksport mięsa wieprzowego deklarowany jest do 11 państw, w tym głównie do Rosji 10,6 tys. ton (58%) oraz Republiki Korei 2,2 tys. ton (12%). Pozostałe ważniejsze kierunki eksportu to Kazachstan, Ukraina i Białoruś. Wywóz niewielkich ilości przedsiębiorcy deklarują również do Hong Kongu, Japonii, Mołdawii, Uzbekistanu, Gruzji i Kirgizji.

Agencja Rynku Rolnego realizuje wypłaty refundacji w miarę uzyskiwania od eksporterów wymaganych dokumentów. Do dnia 15 marca 2008 r. rozliczono wywóz 345,48 ton wieprzowiny świeżej/chłodzonej/mrożonej do Uzbekistanu, Mołdawii i Kazachstanu oraz wypłacono refundacje w kwocie 382,41 tys. PLN.

Głównym kierunkiem eksportu przetworzonego mięsa wieprzowego są natomiast Stany Zjednoczone – od początku 2008 r. do dnia 31.03.2008 r. ARR wydała pozwolenia na wywóz z refundacją 2,3 tys. ton produktów z sektora wieprzowiny.

2 poace Zenita

Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETAŃZ/STANU

Artur Ławniczak